

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINIS TEISMAS

NUTARIMAS

Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 1998 m. spalio 6 d. sprendimo atmesti Seimo nutarimo „Dėl specialiosios tyrimo komisijos sudarymo“ projektą ir Lietuvos Respublikos Seimo 1998 m. spalio 6 d. nutarimo „Dėl Seimo narių grupės 1998 m. rugsėjo 28 d. teikimo „Dėl apkaltos proceso Seimo nariui Audriui Butkevičiui inicijavimo““ atitikimo Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir Lietuvos Respublikos Seimo statuto 24 straipsnio 1 daliai, 238 straipsniui, 239 straipsnio 1 bei 3 dalims, 241 ir 243 straipsniams

Vilnius, 2000 m. kovo 30 d.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, susidedantis iš Konstitucinio Teismo teisėjų Egidijaus Jarašiūno, Egidijaus Kūrio, Zigmo Levickio, Augustino Normanto, Vlado Pavilionio, Jono Prapiesčio, Vytauto Sinkevičiaus, Stasio Stačioko ir Teodoros Staugaitienės,

sekretoriaujant Daivai Pitrėnaitei,

dalyvaujant pareiškėjo – Lietuvos Respublikos Seimo narių grupės atstovui Seimo nariui Juozui Bernatoniui,

dalyvaujant suinteresuoto asmens – Lietuvos Respublikos Seimo atstovei Seimo kanceliarijos Teisės departamento konsultantei Audronei Ožiūnienei,

remdamasis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 102 straipsnio 1 dalimi ir Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 1 straipsnio 1 dalimi, viešame Teismo posėdyje 2000 m. kovo 16 d. išnagrinėjo bylą Nr. 26/98 pagal pareiškėjo – Lietuvos Respublikos Seimo narių grupės prašymą ištirti, ar Seimo 1998 m. spalio 6 d. sprendimas atmesti Seimo nutarimo „Dėl specialiosios tyrimo komisijos sudarymo“ projektą ir Seimo 1998 m. spalio 6 d. nutarimas „Dėl Seimo narių grupės 1998 m. rugsėjo 28 d. teikimo „Dėl apkaltos proceso Seimo nariui Audriui Butkevičiui inicijavimo““ atitinka Lietuvos Respublikos Konstituciją ir Lietuvos Respublikos Seimo statuto VIII dalį.

Konstitucinis Teismas

nustatė:**I**

Seimas 1998 m. spalio 6 d. priėmė sprendimą atmesti Seimo nutarimo „Dėl specialiosios tyrimo komisijos sudarymo“ projektą (Seimo 1998 m. spalio 6 d. rytinio plenarinio posėdžio protokolas Nr. 11 (237); toliau taip pat ir Seimo sprendimas).

Seimas 1998 m. spalio 6 d. priėmė nutarimą „Dėl Seimo narių grupės 1998 m. rugsėjo 28 d. teikimo „Dėl apkaltos proceso Seimo nariui Audriui Butkevičiui inicijavimo““ (Žin., 1998, Nr. 89-2450; toliau taip pat ir Seimo nutarimas), kuriame nustatyta:

„Atsižvelgdamas į tai:

kad tuo atveju, kai Seimo narys yra įtariamasis padaręs nusikaltimą, Seimas, vadovaudamasis Seimo statuto 24 straipsniu, turi pasirinkti tik vieną iš šių sprendimų: ar pradėti apkaltos proceso parengiamuosius veiksmus Seimo statuto VIII dalyje nustatyta tvarka, ar duoti sutikimą Seimo narij patraukti baudžiamojon atsakomybėn;

kad 1997 m. rugpjūčio 19 d. priimdamas rezoliuciją „Dėl sutikimo patraukti baudžiamojon atsakomybėn Seimo narį Audrių Butkevičių“, Seimas jau pasirinko vieną iš Seimo statute nurodytų procedūrų, t. y. sutiko, kad Seimo nario Audriaus Butkevičiaus kaltės klausimą spręstų teismas;

kad šiuo metu Seimo nario baudžiamoji byla jau yra nagrinėjama teisme ir kad apkaltos procesas, jeigu jis būtų pradėtas, reikštų, jog tuo pačiu metu dvi valstybės institucijos (t. y. teismas ir Seimas) sprendžia Seimo nario Audriaus Butkevičiaus kaltės klausimą dėl to paties kaltinimo;

kad Seimo nario Audriaus Butkevičiaus mandato klausimas gali būti sprendžiamas apkaltos būdu tik po to, kai jo baudžiamąją bylą išnagrinės teismas ir priims vienokį ar kitokį nuosprendį,
n u t a r i a:

1 straipsnis.

Nenagrinėti Seimo narių grupės 1998 m. rugsėjo 28 d. teikimo „Dėl apkaltos proceso Seimo nariui Audriui Butkevičiui inicijavimo“, kuriame ši Seimo narių grupė A. Butkevičiui nepateikė jokio kaltinimo.

2 straipsnis.

Nutarimas įsigalioja nuo priėmimo.“

Pareiškėjas prašo ištirti, ar Seimo sprendimas ir Seimo nutarimas neprieštarauja Konstitucijai ir Seimo statuto VIII daliai.

II

Pareiškėjas prašymą grindžia šiais argumentais.

1998 m. rugsėjo 28 d. 44 Seimo nariai įteikė Seimui teikimą „Dėl apkaltos proceso Seimo nariui Audriui Butkevičiui inicijavimo“. Pagal Seimo statuto 242 straipsnį Seimo Pirmininkas arba jo pavaduotojas su šiuo siūlymu nedelsdamas supažindina Seimo narius ir ne vėliau kaip per savaitę sesijos metu pateikia Seimui jį svarstyti.

Pagal Seimo statuto 243 straipsnį Seimas, išklauses apkaltos iniciatorių ar jų atstovo siūlymą pradėti konkrečiam asmeniui apkaltos procesą, sudaro specialiąją tyrimo komisiją pateiktų kaltinimų pagrįstumui ir rimtumui ištirti bei išvadai dėl siūlymo pradėti apkaltos procesą parengti. Pareiškėjo manymu, šiuo atveju Seimas negali laisvai apsispręsti ar pasirinkti kokios nors alternatyvos, o privalo sudaryti tokią komisiją.

Konstitucijos 74 straipsnyje nustatyta, kad apkaltos proceso tvarką nustato Seimo statutas, o Konstitucijos 76 straipsnyje – kad Seimo darbo tvarką nustato Seimo statutas, kuris turi įstatymo galią. Pareiškėjo nuomone, Seimo 1998 m. spalio 6 d. sprendimas atmesti Seimo nutarimo „Dėl specialiosios tyrimo komisijos sudarymo“ projektą prieštarauja Konstitucijos 74 bei 76 straipsniams ir Seimo statuto VIII daliai.

Seimas 1998 m. spalio 6 d. priėmė nutarimą „Dėl Seimo narių grupės 1998 m. rugsėjo 28 d. teikimo „Dėl apkaltos proceso Seimo nariui Audriui Butkevičiui inicijavimo““, kuris, pasak pareiškėjo, taip pat prieštarauja Konstitucijos 74 ir 76 straipsniams.

Pareiškėjas pažymi, jog ginčijamame teisės akte Seimas vadovaujasi nuostata, kad pagal Seimo statuto 24 straipsnį tuo atveju, kai Seimo narys įtariamas padaręs nusikaltimą, Seimas turi pasirinkti tik vieną iš šių sprendimų: ar pradėti apkaltos proceso parengiamuosius veiksmus, ar duoti sutikimą Seimo narį patraukti baudžiamojon atsakomybėn. Tačiau Seimo statuto 24 straipsnis nustato Seimo nario asmens neliečiamybės panaikinimo pagal Konstitucijos 62 straipsnį tvarką, o apkaltos proceso pagal Konstitucijos 74 straipsnį tvarką reglamentuoja Seimo statuto VIII dalis „Apkaltos procesas“. Seimo statuto 24 straipsniui analogiškos teisės normos yra pakartotos jo 239 straipsnyje, tačiau 238 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad siūlymas Seimui pradėti apkaltos procesą konkrečiam asmeniui nesiejamas su Seimo statuto 239 straipsniu.

Pareiškėjo nuomone, Seimo nutarimo motyvas, kad Seimas jau pasirinko vieną iš galimų procedūrų – sutikimą patraukti baudžiamojon atsakomybėn Seimo narį A. Butkevičių ir todėl negali nagrinėti apkaltos proceso inicijavimo klausimo, prieštarauja Konstitucijos 74 bei 76 straipsniams ir Seimo statuto straipsniams, nustatantiems apkaltos proceso tvarką.

III

Rengiant bylą Konstitucinio Teismo posėdžiui buvo gautas suinteresuoto asmens – Seimo atstovės Seimo kanceliarijos Teisės departamento konsultantės A. Ožiūnienės rašytinis paaiškinimas. Jame teigiama, jog Konstitucijos 74 straipsnis numato, kad apkaltos proceso tvarką

nustato Seimo statutas. Seimo statuto 237 straipsnyje nustatyta, kad pagrindas apkaltos procesui pradėti atsiranda, jei šio statuto 236 straipsnyje nurodytas asmuo: 1) šiurkščiai pažeidžia Konstituciją; 2) sulaužo duotą priesaiką; 3) įtariamas padaręs nusikaltimą.

Suinteresuoto asmens atstovė teigė, jog tuo atveju, kai Seimo narys įtariamas padaręs nusikaltimą, Seimo statuto 24 straipsnio 1 dalis ir 239 straipsnio 3 dalis numato, kad, išklausęs generalinio prokuroro pranešimą dėl Seimo nario padaryto nusikaltimo, Seimas sprendžia, ar sudaryti tyrimo komisiją dėl sutikimo Seimo narį patraukti baudžiamojon atsakomybėn, ar šio statuto VIII dalyje nustatyta tvarka pradėti apkaltos proceso parengiamuosius veiksmus. Taigi Seimas, esant generalinio prokuroro pranešimui apie Seimo nario padarytą nusikaltimą, yra įpareigojamas pasirinkti vieną iš šių procedūrų: ar Seimo statuto VIII dalyje nustatyta tvarka pradėti apkaltos proceso parengiamuosius veiksmus, ar duoti sutikimą Seimo narį patraukti baudžiamojon atsakomybėn.

1997 m. rugpjūčio 19 d. Seimas, vadovaudamasis Konstitucijos 62 straipsnio 2 dalimi, atsižvelgdamas į generalinio prokuroro 1997 m. rugpjūčio 14 d. teikimą dėl Seimo sutikimo patraukti baudžiamojon atsakomybėn Seimo narį A. Butkevičių ir į Seimo laikinosios tyrimo komisijos 1997 m. rugpjūčio 18 d. pažymą, priėmė rezoliuciją „Dėl sutikimo patraukti baudžiamojon atsakomybėn Seimo narį Audrių Butkevičių“, t. y. pasirinko vieną iš Seimo statute numatytų alternatyvių procedūrų: nutarė, kad klausimą, ar Seimo narys A. Butkevičius padarė nusikaltimą, tirs tardymo organai ir teismas.

Suinteresuoto asmens atstovė pažymėjo, jog Seimo statutas nenumato, kad kai Seimas yra priėmęs sprendimą leisti patraukti Seimo narį baudžiamojon atsakomybėn (juo labiau kad baudžiamoji byla jau yra nagrinėjama teisme), tuo pačiu metu galėtų būti atliekami apkaltos proceso parengiamieji veiksmai ar vykdoma apkaltos procedūra Seime. Suinteresuoto asmens atstovės nuomone, Seimo statuto nuostatos suformuluotos vadovaujantis principu, kad dvi valstybės institucijos t. y. Seimas ir teisėtvarkos organai (teismai), vienu metu negali tirti Seimo nario atliktų veiksmų, nes tai būtų nesuderinama su Baudžiamojo proceso kodeksu, Teismų įstatymu ir kitais įstatymais, taip pat labai apsunkintų tyrimą.

Pasak suinteresuoto asmens atstovės, pareiškėjo teiginys, jog Seimo nutarimo nutariamojoje dalyje pateiktas motyvas, kad Seimo narių grupė savo teikime Seimo nariui nepateikė jokio kaltinimo, prieštarauja Konstitucijos 74 straipsniui ir Seimo statutui, yra teisiškai nepagrįstas. Konstitucijos 74 straipsnis įvardija subjektus, kurie gali būti pašalinti iš pareigų arba kurių Seimo nario mandatas gali būti panaikintas apkaltos proceso tvarka, taip pat numato, kokia balsų dauguma tai gali būti padaryta (3/5 visų Seimo narių balsų dauguma). Konstitucijos 74 straipsnis nenustato konkrečios apkaltos proceso tvarkos, todėl šiame straipsnyje nieko nepasakyta ir apie kaltinimo

Seimo nariui pareiškima. Konstitucijos 74 straipsnyje įtvirtinta, kad apkaltos proceso tvarką nustato Seimo statutas. Vadinasi, pareiškėjo atstovo nurodytos Seimo nutarimo nuostatos palyginimas su Konstitucijos 74 straipsniu neturi jokio teisinio pagrindo.

Suinteresuoto asmens atstovė pažymėjo, kad pagal Seimo statuto 241 straipsnį apkaltos proceso iniciatorių teikime Seimui turi būti nurodomas konkretus asmuo, jam formuluojamas kaltinimas, argumentai, svarbiausi faktai, įrodymai ar jų šaltiniai. Seimo statuto 235, 237, 239, 240 ir kitų straipsnių analizė leidžia teigti, jog Seimo narių grupė, inicijuojanti apkaltos procesą, turi pati apkaltinti Seimo narį padarius nors vieną iš veiksmų, kuriems esant atsiranda pagrindas apkaltos procesui. Seimo narių grupė taip pat turi pateikti kaltinimo formulotę. Vien nuorodos, kad Seimo nariui kaltinimą pareiškė teisėsaugos institucijos, nepakanka. Apkaltos proceso, kaip ypatingos procedūros, specifiką lemia tai, kad ne kas kitas, o būtent Seimo nariai įvertina Seimo nario veiksmus, kvalifikuoja juos kaip šiurkščiai pažeidžiančius Konstituciją, sulaužančius priesaiką ar leidžiančius teigti esant įtarimų, jog padarytas nusikaltimas, ir apkaltina Seimo narį įvykdžius nurodytus konkrečius veiksmus (be abejo, Seimo narių grupės pateiktų kaltinimų formulotės gali sutapti su teisėsaugos institucijų kaltinimais, tačiau jos gali ir nesutapti).

Suinteresuoto asmens atstovės nuomone, Seimo 1998 m. spalio 6 d. sprendimas atmesti Seimo nutarimo „Dėl specialiosios tyrimo komisijos sudarymo“ projektą ir Seimo 1998 m. spalio 6 d. nutarimas „Dėl Seimo narių grupės 1998 m. rugsėjo 28 d. teikimo „Dėl apkaltos proceso Seimo nariui Audriui Butkevičiui inicijavimo“, neprieštarauja Konstitucijai ir Seimo statuto VIII daliai.

IV

Konstitucinio Teismo posėdyje pareiškėjo atstovas iš esmės pakartojo pareiškėjo prašyme išdėstytus argumentus.

Suinteresuoto asmens atstovė Konstitucinio Teismo posėdyje iš esmės pakartojo rašytiniuose paaiškinimuose išdėstytus argumentus.

Konstitucinis Teismas

konstatuoja:

1. Pareiškėjas – Seimo narių grupė prašo ištirti, ar Seimo 1998 m. spalio 6 d. sprendimas atmesti Seimo nutarimo „Dėl specialiosios tyrimo komisijos sudarymo“ projektą ir Seimo 1998 m. spalio 6 d. nutarimas „Dėl Seimo narių grupės 1998 m. rugsėjo 28 d. teikimo „Dėl apkaltos proceso Seimo nariui Audriui Butkevičiui inicijavimo““ neprieštarauja Konstitucijai ir Seimo statuto VIII daliai.

Prašymo argumentuojamojoje dalyje pareiškėjas nurodo, kad, jo nuomone, Seimo sprendimas ir Seimo nutarimas prieštarauja Konstitucijos 74 ir 76 straipsniams, taip pat Seimo

statuto 24 straipsnio 1 daliai, 238 straipsniui, 239 straipsnio 1 bei 3 dalims, 241 ir 243 straipsniams, reglamentuojantiems apkaltos proceso parengiamuosius veiksmus.

Pažymėtina, kad Seimas 1998 m. gruodžio 22 d. Seimo statutu „Dėl Statuto pakeitimo“ pakeitė Seimo statutą ir išdėstė jį nauja redakcija. Konstitucinis Teismas, atsižvelgdamas į pareiškėjo prašyme išdėstytus motyvus, tirs, ar Seimo sprendimas ir Seimo nutarimas neprieštarauja Konstitucijos 74 ir 76 straipsniams, taip pat Seimo nutarimo ir Seimo sprendimo priėmimo metu galiojusios Seimo statuto redakcijos 24 straipsnio 1 daliai, 238 straipsniui, 239 straipsnio 1 bei 3 dalims, 241 ir 243 straipsniams.

2. Apkaltos proceso konstituciniai pagrindai nustatyti Konstitucijos 74 straipsnyje. Šiame straipsnyje įtvirtinta, kad „Respublikos Prezidentą, Konstitucinio Teismo pirmininką ir teisėjus, Aukščiausiojo Teismo pirmininką ir teisėjus, Apeliacinio teismo pirmininką ir teisėjus, Seimo narius, šiurkščiai pažeidusius Konstituciją arba sulaužiusius priesaiką, taip pat paaiškėjus, jog padarytas nusikaltimas, Seimas 3/5 visų narių balsų dauguma gali pašalinti iš užimamų pareigų ar panaikinti Seimo nario mandatą. Tai atliekama apkaltos proceso tvarka, kurią nustato Seimo statutas“.

Konstitucijos 74 straipsnio nuostata „apkaltos proceso tvarka, kurią nustato Seimo statutas“ įtvirtina Seimo diskreciją šioje srityje. Konstitucijos 74 straipsnyje yra numatyti keli apkaltos pagrindai. Konstitucinis Teismas 1999 m. gegužės 11 d. nutarime, interpretuodamas nurodytąjį Konstitucijos straipsnį, pažymėjo, jog Seimo statute gali būti nustatyta tokia apkaltos tvarka, kad būtų atsižvelgta į konstitucinių apkaltos pagrindų skirtumus.

3. Sprendžiant, ar Seimo sprendimas ir Seimo nutarimas neprieštaravo Seimo statutui, svarbu nustatyti tuo metu galiojusio Seimo statuto 24, 238 ir 239 straipsnių turinį, šių straipsnių turinio santykį. Tai galima padaryti taikant įvairius teisės normų aiškinimo metodus, pirmiausia sisteminiį.

Seimo statuto 24 straipsnio 1 dalyje buvo nustatyta, kad, „išklauses generalinio prokuroro pranešimą dėl Seimo nario padaryto nusikaltimo, Seimas sprendžia, ar sudaryti tyrimo komisiją dėl sutikimo Seimo narį patraukti baudžiamojon atsakomybėn, ar pradėti apkaltos proceso parengiamuosius veiksmus šio Statuto VIII dalyje nustatyta tvarka“.

Pagal Seimo statuto 238 straipsnio 1 dalį siūlyti Seimui pradėti apkaltos procesą konkrečiam asmeniui turėjo teisę ne mažiau kaip 1/4 Seimo narių grupė, Respublikos Prezidentas, o dėl Aukščiausiojo Teismo pirmininko bei teisėjų ir Apeliacinio teismo pirmininko bei teisėjų – taip pat ir teisėjų garbės teismas.

Seimo statuto 238 straipsnio 2 dalyje buvo nustatyta, kad „siūlymas Seimui pradėti apkaltos procesą konkrečiam asmeniui nesiejamas su šio statuto 239 straipsnio normomis“.

Seimo statuto 239 straipsnio 1 dalyje buvo nustatyta, jog „generalinis prokuroras, nustatęs, kad šio statuto 236 straipsnyje nurodyti asmenys yra įtariami padarę nusikaltimą, apie tai nedelsdamas praneša Seimui ir pateikia atitinkamą medžiagą“. Seimo statuto 239 straipsnio 3 dalyje buvo nustatyta, kad, „išklauses generalinio prokuroro pranešimą dėl kitų asmenų padarytų nusikaltimų, Seimas sprendžia, ar duoti sutikimą konkretų asmenį patraukti baudžiamojon atsakomybėn (šio statuto nurodyta tvarka), ar pradėti apkaltos proceso parengiamuosius veiksmus“.

Taigi Seimo statuto 239 straipsnyje buvo nurodyta, kokius veiksmus turi atlikti generalinis prokuroras, kai nustato, kad Seimo statuto 236 straipsnyje nurodyti asmenys yra įtariami padarę nusikaltimą: jis turi apie tai nedelsdamas pranešti Seimui ir pateikti atitinkamą medžiagą. Be to, Seimo statuto 239 straipsnyje buvo nustatyta, kokius sprendimus gali padaryti Seimas, išklauses generalinio prokuroro pranešimą, t. y. Seimas turi pasirinkti vieną iš dviejų galimybių: arba duoti sutikimą konkretų asmenį patraukti baudžiamojon atsakomybėn, arba pradėti apkaltos proceso parengiamuosius veiksmus.

4. Nagrinėjamos bylos kontekste svarbu nustatyti tuo metu galiojusio Seimo statuto 238 straipsnio 2 dalyje nustatytos formuluotės „nesiejamas su šio statuto 239 straipsnio normomis“ turinį.

Seimo statuto 239 straipsnyje buvo reglamentuota tokia teisinė situacija, kai apie Seimo nario padarytą nusikaltimą Seimui praneša generalinis prokuroras. Tokiu atveju Seimas turėjo spręsti, ar duoti sutikimą Seimo narį patraukti baudžiamojon atsakomybėn, ar pradėti apkaltos proceso parengiamuosius veiksmus.

Seimo statuto 238 straipsnio 2 dalyje buvusi pavartota formuluotė „nesiejamas su šio statuto 239 straipsnio normomis“ interpretuotina kaip nustačiusi Seimo statuto 238 straipsnio 1 dalyje nurodytų subjektų teisę inicijuoti apkaltos procesą Seimo nariui, kuris yra įtariamasis nusikaltimo padarymu, tuo atveju, kai nėra generalinio prokuroro pranešimo Seimui dėl Seimo nario padaryto nusikaltimo.

5. Seimas 1998 m. spalio 6 d. priėmė sprendimą atmesti Seimo nutarimo „Dėl specialiosios tyrimo komisijos sudarymo“ projektą.

Pagal tuo metu galiojusio Seimo statuto 24 straipsnio 1 dalį ir 239 straipsnio 3 dalį Seimas, išklauses generalinio prokuroro pranešimą dėl Seimo nario padaryto nusikaltimo, turėjo priimti vieną iš šių sprendimų: arba duoti sutikimą Seimo narį patraukti baudžiamojon atsakomybėn, arba pradėti apkaltos proceso parengiamuosius veiksmus. Tuo metu galiojusio Seimo statuto 243 straipsnyje buvo nustatyta, kad specialioji tyrimo komisija sudaroma tik tuo atveju, kai Seimas nutaria pradėti apkaltos proceso parengiamuosius veiksmus.

Sprendžiant, ar Seimo sprendimas neprieštaravo Seimo statutui, esminę reikšmę turi tai, kad Seimas, 1997 m. rugpjūčio 19 d. priimdamas rezoliuciją „Dėl sutikimo patraukti baudžiamojon atsakomybės Seimo narį Audrių Butkevičių“, pasirinko vieną iš Seimo statute nurodytų procedūrų, t. y. sutiko, kad Seimo narys A. Butkevičius būtų patrauktas baudžiamojon atsakomybėn. Kartu Seimas nusprendė, kad nusikaltimo padarymo faktines aplinkybes tirtų ne Seimo sudaryta specialioji tyrimo komisija, bet teisinės institucijos – tardymas ir teismas.

Kaip minėta, tuo metu galiojusio Seimo statuto 24 straipsnio 1 dalyje ir 239 straipsnio 3 dalyje įtvirtintos nuostatos suponavo tai, kad tuo atveju, kai Seimas priima sprendimą leisti patraukti Seimo narį baudžiamojon atsakomybėn dėl nusikaltimo padarymo, apkaltos procesas šiam asmeniui negali būti pradėtas tol, kol nebus išspręstas jo baudžiamosios atsakomybės klausimas, t. y. priimtas teismo išteisinamasis nuosprendis, įsiteisėjęs apkaltinamasis nuosprendis arba baudžiamoji byla nutraukta.

Akivaizdu, kad jeigu nagrinėjamu atveju pagal Seimo statutą negalėjo būti pradėtas apkaltos procesas, tai negalėjo būti sudaroma ir specialioji tyrimo komisija, nes pagal tuo metu galiojusio Seimo statuto 243 straipsnį tokia komisija galėjo būti sudaroma tik Seimui nusprendus pradėti apkaltos proceso parengiamuosius veiksmus.

Atsižvelgiant į nurodytus motyvus darytina išvada, kad Seimo 1998 m. spalio 6 d. sprendimas atmesti Seimo nutarimo „Dėl specialiosios tyrimo komisijos sudarymo“ projektą neprieštaravo Seimo statuto 24 straipsnio 1 daliai ir 239 straipsnio 3 daliai.

Pagal Konstitucijos 74 straipsnį apkaltos proceso tvarką nustato Seimo statutas. Seimo sprendimas atmesti Seimo nutarimo „Dėl specialiosios tyrimo komisijos sudarymo“ projektą atitiko tuo metu galiojusį Seimo statutą. Atsižvelgiant į šias aplinkybes nėra pagrindo teigti, kad Seimo sprendimas prieštarauja Konstitucijos 74 straipsniui.

6. Seimas 1998 m. spalio 6 d. priėmė nutarimą „Dėl Seimo narių grupės 1998 m. rugsėjo 28 d. teikimo „Dėl apkaltos proceso Seimo nariui Audriui Butkevičiui inicijavimo““.

Kaip minėta, pagal tuo metu galiojusio Seimo statuto 24 straipsnio 1 dalį ir 239 straipsnio 3 dalį Seimas, išklašęs generalinio prokuroro pranešimą dėl Seimo nario padaryto nusikaltimo, turėjo priimti vieną iš šių sprendimų: arba leisti Seimo narį patraukti baudžiamojon atsakomybėn, arba pradėti apkaltos proceso parengiamuosius veiksmus. Toks teisinis reguliavimas suponavo tai, kad Seimas negalėjo pradėti apkaltos proceso parengiamųjų veiksmų tol, kol nebus išspręstas Seimo nario baudžiamosios atsakomybės klausimas, t. y. priimtas teismo išteisinamasis nuosprendis, įsiteisėjęs apkaltinamasis nuosprendis arba baudžiamoji byla nutraukta. Seimas 1997 m. rugpjūčio 19 d. priėmė rezoliuciją „Dėl sutikimo patraukti baudžiamojon atsakomybėn Seimo narį Audrių Butkevičių“. Taigi Seimas, priėmęs rezoliuciją leisti Seimo narį patraukti baudžiamojon

atsakomybėn, negalėjo pradėti apkaltos proceso parengiamųjų veiksmų, kol Seimo nario baudžiamosios atsakomybės klausimo neišsprendė teisinės institucijos – tardymas ir teismas. Todėl Seimo 1998 m. spalio 6 d. nutarimas „Dėl Seimo narių grupės 1998 m. rugsėjo 28 d. teikimo „Dėl apkaltos proceso Seimo nariui Audriui Butkevičiui inicijavimo““ neprieštaravo tuo metu galiojusio Seimo statuto 24 straipsnio 1 daliai, 238 straipsniui, 239 straipsnio 3 daliai.

Pagal Konstitucijos 74 straipsnį apkaltos proceso tvarką nustato Seimo statutas. Seimo 1998 m. spalio 6 d. nutarimas „Dėl Seimo narių grupės 1998 m. rugsėjo 28 d. teikimo „Dėl apkaltos proceso Seimo nariui Audriui Butkevičiui inicijavimo““ neprieštaravo tuo metu galiojusiam Seimo statutui. Atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes nėra pagrindo teigti, kad nurodytasis Seimo nutarimas prieštarauja Konstitucijos 74 straipsniui.

7. Seimo narių prašyme teigiama, kad Seimo 1998 m. spalio 6 d. sprendimas atmesti Seimo nutarimo „Dėl specialiosios tyrimo komisijos sudarymo“ projektą ir 1998 m. spalio 6 d. nutarimas „Dėl Seimo narių grupės 1998 m. rugsėjo 28 d. teikimo „Dėl apkaltos proceso Seimo nariui Audriui Butkevičiui inicijavimo““ prieštarauja Konstitucijos 76 straipsniui.

Konstitucijos 76 straipsnyje nustatyta, kad „Seimo struktūrą ir darbo tvarką nustato Seimo statutas. Seimo statutas turi įstatymo galią“.

Šiame Konstitucijos straipsnyje suformuluota blanketinė norma, leidžianti Seimui pačiam nustatyti savo struktūrą, darbo tvarką, įstatymų ir kitų teisės aktų pateikimo, svarstymo ir priėmimo procedūras, Seimo struktūrinių padalinių kompetenciją, jų tarpusavio santykius, taip pat reglamentuoti kitus Seimo funkcionavimo klausimus. Pagal Konstitucijos 76 straipsnį tai turi būti nustatyta Seimo statute, kuris turi įstatymo galią.

Atsižvelgiant į tai, jog Konstitucijos 76 straipsnyje nėra nustatyta apkaltos inicijavimo tvarka, darytina išvada, kad Seimo 1998 m. spalio 6 d. sprendimas atmesti Seimo nutarimo „Dėl specialiosios tyrimo komisijos sudarymo“ projektą ir Seimo 1998 m. spalio 6 d. nutarimas „Dėl Seimo narių grupės 1998 m. rugsėjo 28 d. teikimo „Dėl apkaltos proceso Seimo nariui Audriui Butkevičiui inicijavimo““ neprieštarauja Konstitucijos 76 straipsniui.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 102 straipsniu, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 53, 54, 55 ir 56 straipsniais, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas

nutaria:

Pripažinti, kad Lietuvos Respublikos Seimo 1998 m. spalio 6 d. sprendimas atmesti Seimo nutarimo „Dėl specialiosios tyrimo komisijos sudarymo“ projektą ir Lietuvos Respublikos Seimo 1998 m. spalio 6 d. nutarimas „Dėl Seimo narių grupės 1998 m. rugsėjo 28 d. teikimo „Dėl apkaltos

proceso Seimo nariui Audriui Butkevičiui inicijavimo““ neprieštaravo jų priėmimo metu galiojusiems Lietuvos Respublikos Seimo statuto 24 straipsnio 1 daliai, 238 straipsniui, 239 straipsnio 1 bei 3 dalims, 241 ir 243 straipsniams, taip pat neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai.

Šis Konstitucinio Teismo nutarimas yra galutinis ir neskundžiamas.

Nutarimas skelbiamas Lietuvos Respublikos vardu.

Konstitucinio Teismo teisėjai:

Egidijus Jarašiūnas

Egidijus Kūris

Zigmas Levickis

Augustinas Normantas

Vladas Pavilionis

Jonas Prapiestis

Vytautas Sinkevičius

Stasys Stačiokas

Teodora Staugaitienė